

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

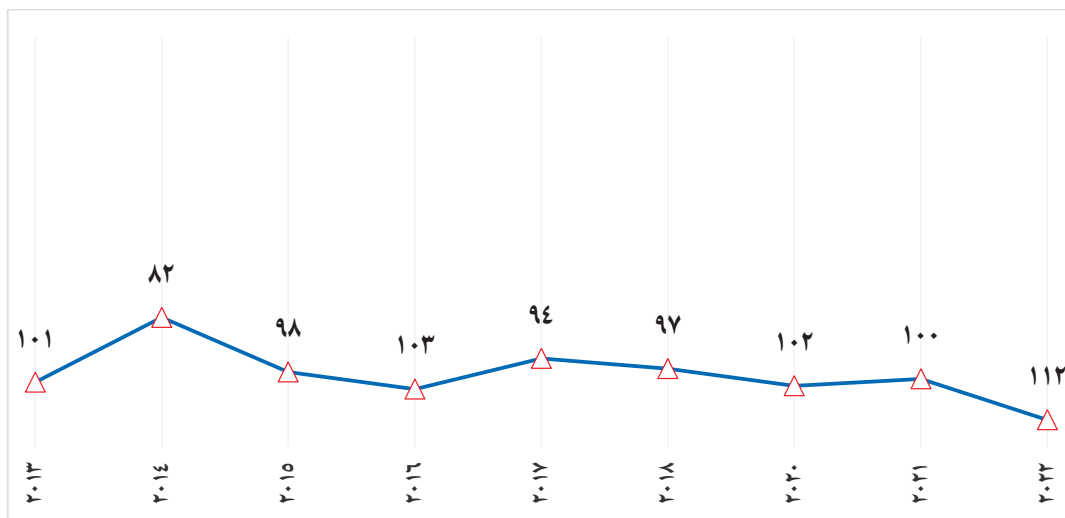

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
«ایرانداک»

مهر تور ۲۰۲۰، رشد تولید

جایگاه ایران در شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد سال ۲۰۲۲ میلادی Global Talent Competitiveness Index (GTCI)

بر پایه گزارش «شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد» در سال ۲۰۲۲ میلادی که با مدیریت مؤسسه «اینسید» نگاشته شده؛ ایران در جایگاه ۱۱۲ جهان (با امتیاز کل ۲۶/۴۸) است. در این گزارش، ۱۳۳ کشور ارزیابی و در سیاهه پایانی رتبه بندی شده اند. ایران در گزارش سال ۲۰۲۱ میلادی این شاخص، در رتبه ۱۰۰ جهان (با امتیاز کل ۳۴/۳۸) در میان ۱۳۴ کشور جای گرفته بود. نمودار یک، روند جایگاه ایران را در این شاخص در سال های گذشته نشان می دهد.

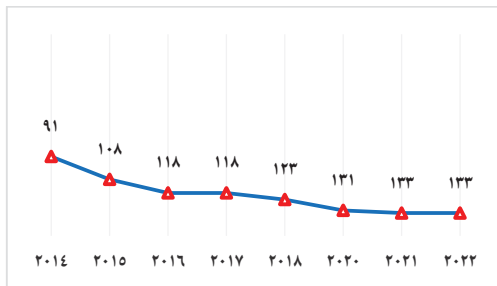
نمودار ۱. روند سالانه جایگاه جهانی ایران در «شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد»

رتبه ایران در زیرشاخص های «درون داد»، ۱۲۱ و در زیرشاخص های «برون داد»، ۸۹ است. «شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد» آمیزه ای از ۶۹ سنجه است که برای پایش و سنجش توان کشورها در توسعه، جذب، و نگهداری استعداد به کار می رود. این ۶۹ سنجه در ۱۴ شاخص و شش بُعد دسته بندی شده اند.

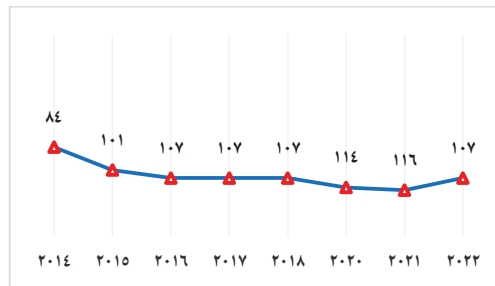
در جدول یک، امتیاز و رتبه ایران در شش بُعد و ۱۴ سنجه کلیدی «شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد» آمده‌اند.

جدول ۱. رتبه ایران در ابعاد و شاخص‌های گوناگون «شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد» سال ۲۰۲۲ میلادی					
بُعد	رتبه جهانی از ۱۳۳	امتیاز	شاخص	رتبه جهانی از ۱۳۳	امتیاز
	۱۲۹	۱۳۰۸	چشم‌انداز نظارتی		
توانمندسازی	۵۹	۴۳.۲	چشم‌انداز بازار	۳۱.۸۷	۱۰۷
	۹۰	۳۹.۳۴	چشم‌انداز کسب و کار		
جذب	۱۳۳	۹.۴۸	گشودگی خارجی	۱۳۰.۳	۱۳۳
	۱۳۳	۱۶.۵۸	گشودگی داخلی		
	۶۳	۲۴.۳۲	آموزش رسمی		
رشد	۱۳۰	۱۲.۴۴	یادگیری مادام‌العمر	۲۱.۵۳	۹۸
	۱۰۳	۳۳.۸۲	دسترسی به فرصت‌های رشد		
نگهداری	۱۰۹	۲۵.۱۳	پایداری	۳۵.۱۸	۱۰۴
	۹۳	۴۵.۲۴	سبک زندگی		
مهارت‌های شغلی و فنی	۸۰	۳۰.۳۷	مهارت‌های نیمه پیشرفته	۳۷.۱۳	۹۶
	۱۰۴	۴۳.۸۸	اشتغال پذیری		
مهارت‌های دانشی جهانی	۷۰	۲۲.۰۸	مهارت‌های پیشرفته	۱۸.۱۴	۷۵
	۶۹	۱۴.۱۹	تأثیر استعدادهای		

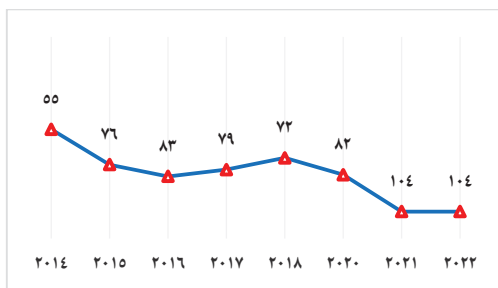
داده‌های جدول بالا نشان می‌دهند که جایگاه ایران در سنجه‌های بُعد «جذب» پایین‌تر از دیگر بعدها و در بعدهاهایی همانند «مهارت‌های دانشی جهانی» و «مهارت‌های شغلی و فنی» بهتر است. به زبان دیگر، می‌توان گفت که جایگاه ایران در سنجه‌هایی که به دانش، آموزش، و مهارت‌افزایی پیوند دارند بهتر از سنجه‌های وابسته به جذب و نگهداری نخبگان است. نگاهی به روند جایگاه ایران در بُعدهای گوناگون نیز نشان می‌دهد که افت جایگاه جهانی ایران در سالیان گذشته در سه بُعد «توانمندسازی»، «جذب»، و «نگهداری» چشم‌گیر بوده است. در نمودارهای دو تا هفت، روند جایگاه جهانی ایران در شش بُعد کلیدی «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» گزارش شده است.

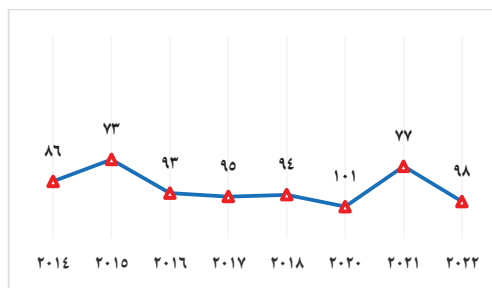
نمودار ۳. روند سالانه جایگاه جهانی ایران در بُعد «جذب»

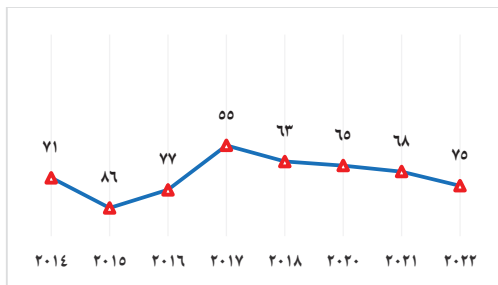
نمودار ۲. روند سالانه جایگاه جهانی ایران در بُعد «توانمندسازی»

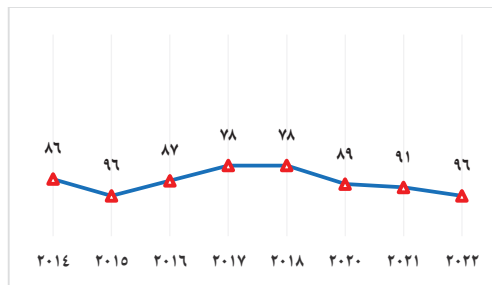
نمودار ۴. روند سالانه جایگاه جهانی ایران در بُعد «تکنه‌داری»

نمودار ۴. روند سالانه جایگاه جهانی ایران در بُعد «رشد»

نمودار ۶. روند سالانه جایگاه جهانی ایران در بُعد «مهارت‌های دانشی جهانی»

نمودار ۵. روند سالانه جایگاه جهانی ایران در بُعد «مهارت‌های شغلی و فنی»

بر پایه نمودارهای بالا، جایگاه جهانی ایران در سال‌های گذشته، در بُعدهای «رشد» و «مهارت‌های شغلی و فنی» کمابیش پایدار مانده است. افزون بر گزارش امتیاز و رتبه کشورها در بُعدهای گوناگون، «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» در بر دارنده امتیاز و رتبه کشورها در سنج‌های ریزتر نیز هست. همان‌گونه که گفته شد، این شاخص، روی هم، نزدیک به ۶۰ سنج گوناگون را برای ارزیابی کشورها در هم می‌آمیزد. در جدول دو، امتیاز و رتبه ایران در سنج‌های ارزیابی «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» آمده‌اند. بر این پایه، بهترین رتبه ایران در سنج «بازار نرم‌افزارهای کسب و کاری» (۳ از ۱۳۳) به دست آمده است. پایین‌ترین رتبه‌های ایران نیز در سنج‌های «کیفیت نظارتی»، «توانمندسازی اقتصادی زنان»، و «فرصت‌های رهبری برای زنان» (۱۳۲ از ۱۳۳۳) است.

جدول ۲. امتیاز و رتبه ایران در سنج‌های ارزیابی «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» سال ۲۰۲۲ میلادی

رتبه از ۱۳۳	امتیاز	بُعد و سنج
۱۰۷	۳۱.۸۷	۱. توانمندسازی
۱۲۹	۱۳.۰۸	۱-۱. چشم‌انداز نظارتی
۱۲۴	۱۷.۴۶	۱-۱-۱. اثربخشی دولت
۱۱۵	۲۳.۸۷	۲-۱-۱. حاکمیت قانون
۱۲۸	۱۳.۲	۳-۱-۱. پایداری سیاسی
۱۳۲	۲.۱۹	۴-۱-۱. کیفیت نظارتی
۱۲۱	۸.۷	۵-۱-۱. فساد
۵۹	۴۳.۲	۲-۱. چشم‌انداز بازار

رتبه از ۱۳۳	امتیاز	بعد و سنجه
۴۲	۵۴.۲۲	۱-۲-۱. میزان تسلط بازار
۵۸	۲۵.۶۳	۲-۲-۱. اعتبار داخلی برای بخش خصوصی
۸۰	۳۸.۳۹	۳-۲-۱. توسعه خوشه‌ای
۴۴	۱۶.۱	۴-۲-۱. هزینه تحقیق و توسعه
۷۶	۵۳.۷۲	۵-۲-۱. زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا)
۴۵	۷۱.۱۴	۶-۲-۱. جمعیت شهری
۹۰	۳۹.۳۴	۳-۱. چشم‌انداز کسب‌وکار
-	-	بازار کار
۵.ن.	۵.ن.	۱-۳-۱. حقوق کار
۱۲۶	۹.۷۵	۲-۳-۱. همکاری نیروی کار و کارفرما
-	-	کارهای مدیریتی
۱۲۶	۲۱.۷۳	۳-۳-۱. مدیریت حرفه‌ای
۱۲۴	۲۹.۷۳	۴-۳-۱. پیوند میان پرداخت و کارآمدی
-	-	پذیرش فناوری
۳	۸۵.۹۳	۵-۳-۱. بازار نرم‌افزارهای کسب‌وکاری
۱۱	۴۹.۵۷	۶-۳-۱. رایانش ابری
۵.ن.	۵.ن.	۷-۳-۱. شرکت‌های دارای وبسایت
۱۳۳	۱۳.۰۳	۲. جذب
۱۳۳	۹.۴۸	۱-۲. گشودگی خارجی
-	-	جذب کسب‌وکار
۵.ن.	۵.ن.	۱-۱-۲. سخت‌گیری قانونی نسبت به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۱۳۱	۰	۲-۱-۲. جهانی شدن مالی
-	-	جذب مردم
۹۵	۲۵.۷۷	۳-۱-۲. ساکنان مهاجر
۹۳	۲.۸۴	۴-۱-۲. دانشجویان خارجی
۱۲۸	۹.۳	۵-۱-۲. جذب نخبگان
۱۳۳	۱۶.۵۸	۲-۲. گشودگی داخلی
-	-	بهره‌مندی (یا شمول) اجتماعی
۱۲۵	۴.۳۵	۱-۲-۲. بردباری در برابر اقلیت‌ها
۹۷	۴۱.۵۴	۲-۲-۲. بردباری در برابر مهاجران
۱۲۸	۱۰.۷۳	۳-۲-۲. پویایی اجتماعی
-	-	برابری جنسیتی
۱۳۲	۲.۶۵	۴-۲-۲. توانمندسازی اقتصادی زنان
۱۱۰	۳۳.۵۵	۵-۲-۲. زنان شاغل در شغل‌های نیازمند مهارت پیشرفته
۱۳۲	۶.۶۵	۶-۲-۲. فرصت‌های رهبری برای زنان
۹۸	۲۳.۵۳	۳. رشد
۶۳	۲۴.۳۲	۱-۳. آموزش رسمی
-	-	نام‌نویسی

رتبه از ۱۳۳	امتیاز	بهد و سنجه
۵۲	۲۴.۵۷	۱-۱-۳. نام‌نویسی در دوره‌های حرفه‌ای
۵۲	۳۸.۴۹	۲-۱-۳. نام‌نویسی در دوره‌های دانشگاهی
-	-	کیفیت
۷۷	۷.۱۸	۳-۱-۳. هزینه آموزش دانشگاهی
ن.د.	ن.د.	۴-۱-۳. خواندن، ریاضیات، و علوم
۴۶	۲۷.۰۵	۵-۱-۳. رتبه‌بندی دانشگاه‌ها
۱۳۰	۱۲.۴۴	۲-۳. یادگیری مادام‌العمر
۵۴	۰	۱-۲-۳. کیفیت دانشکده‌های مدیریت
ن.د.	ن.د.	۲-۲-۳. توجه به آموزش در شرکت‌ها
۱۲۵	۲۴.۸۸	۳-۲-۳. پیشرفت شغلی کارکنان
ن.د.	ن.د.	۴-۲-۳. مطالعه‌های رسمی و غیررسمی
۱۰۳	۳۳.۸۲	۳-۳. دسترسی به فرصت‌های رشد
-	-	توانمندسازی
۱۲۸	۸.۵۶	۱-۳-۳. تفویض اختیار
۱۰۲	۴۶.۳۱	۲-۳-۳. بهره‌مندی (یا شمول) جوانان
-	-	همکاری
۸۹	۴۶.۵۸	۳-۳-۳. بهره‌برداری از شبکه‌های اجتماعی مجازی
ن.د.	ن.د.	۴-۳-۳. بهره‌برداری از شبکه‌های حرفه‌ای مجازی
۱۰۴	۳۵.۱۸	۴. نگهداری
۱۰۹	۲۵.۱۳	۱-۴. پایداری
۹۷	۲۰.۰۲	۱-۱-۴. نظام مستمری
۸۰	۳۲.۱۴	۲-۱-۴. حمایت اجتماعی
۱۰۵	۲۱.۹	۳-۱-۴. نگهداری نخبگان
۹۶	۲۶.۴۴	۴-۱-۴. عملکرد زیست‌محیطی
۹۳	۴۵.۲۴	۲-۴. سبک زندگی
۱۱۸	۲۸.۵۴	۱-۲-۴. حقوق فردی
۸۸	۳۸.۵۷	۲-۲-۴. امنیت فردی
۸۰	۲۴.۵۲	۳-۲-۴. تراکم پزشکان
۷۵	۸۹.۳۱	۴-۲-۴. بهداشت
۹۶	۳۷.۱۳	۵. مهارت‌های شغلی و فنی
۸۰	۳۰.۳۷	۱-۵. مهارت‌های نیمه‌پیشرفته
۸۴	۳۳.۶۳	۱-۱-۵. نیروی کار با آموزش متوسطه
۶۱	۳۴.۹۹	۲-۱-۵. جمعیت با آموزش متوسطه
۷۹	۲۲.۰۲	۳-۱-۵. تکنسین‌ها و متخصصان ماهر
۵۲	۳۰.۸۴	۴-۱-۵. سرانه بهره‌وری نیروی کار
۱۰۴	۴۳.۸۸	۲-۵. اشتغال‌پذیری
۹۱	۳۷.۲۵	۱-۲-۵. آسانی یافتن کارکنان ماهر

رتبه از ۱۳۳	امتیاز	بُعد و سنجه
۱۲۲	۱۴	۲-۲-۵. پیوند نظام آموزشی با اقتصاد
۵۴	۶۸.۵۸	۳-۲-۵. سازگاری آموزش با مهارت‌های شغلی
۹۷	۵۵.۷۱	۴-۲-۵. نرخ بیکاران با آموزش پیشرفته
۷۵	۱۸.۱۴	۶. مهارت‌های دانشی جهانی
۷۰	۲۲.۰۸	۱-۶. مهارت‌های پیشرفته
۵۱	۳۴.۳۳	۱-۱-۶. نیروی کار با آموزش دانشگاهی
۴۴	۳۰.۱۷	۲-۱-۶. جمعیت با آموزش دانشگاهی
۶۳	۲۵.۵۱	۳-۱-۶. حرفه‌مندان
۴۶	۱۸.۹۵	۴-۱-۶. پژوهشگران
۷۶	۱۷.۹۴	۵-۱-۶. مسئولان و مدیران ارشد
۶۸	۵.۵۹	۶-۱-۶. مهارت‌های دیجیتال
۶۹	۱۴.۱۹	۲-۶. تأثیر استعدادها
۴۳	۴۱.۶۷	۱-۲-۶. خروجی نوآوری
۱۱۹	۱.۰۸	۲-۲-۶. صادرات با فناوری پیشرفته
۹۰	۱.۴۸	۳-۲-۶. توسعه نرم‌افزار
۹۰	۳.۲۵	۴-۲-۶. تراکم کسب و کارهای تازه
۴۱	۲۳.۴۹	۵-۲-۶. مقاله در نشریه‌های علمی

بر پایه جدول دو، ایران در ۱۰ سنجه ارزیابی «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» در میان ۵۰ کشور نخست جهان جای گرفته است. گفتنی است که جایگاه ایران در هفت سنجه ارزیابی، به دلیل در دسترس نبودن داده‌ها گزارش نشده است. به هر روی، با نگاه به جدول دو می‌توان دریافت که توانمندی‌ها و آسیب‌گاه‌های ایران در رقابت‌پذیری استعداد کجاست. در جدول سه، این توانمندی‌های و آسیب‌گاه‌ها گزارش شده‌اند.

جدول ۳. توانمندی‌ها و آسیب‌گاه‌های ایران در «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» سال ۲۰۲۲ میلادی

آسیب‌گاه‌ها		توانمندی‌ها	
رتبه جهانی	بُعد / شاخص / سنجه	رتبه جهانی	بُعد / شاخص / سنجه
۱۲۹	۱-۱. چشم‌انداز نظارتی	۴۲	۱-۲-۱. میزان تسلط بازار
۱۲۴	۱-۱-۱. اثربخشی دولت	۴۴	۴-۲-۱. هزینه تحقیق و توسعه
۱۲۸	۳-۱-۱. پایداری سیاسی	۴۵	۶-۲-۱. جمعیت شهری
۱۳۲	۴-۱-۱. کیفیت نظارتی	۳	۵-۳-۱. بازار نرم‌افزارهای کسب و کاری
۱۲۱	۵-۱-۱. فساد	۱۱	۶-۳-۱. رایانش ابری
۱۲۶	۲-۳-۱. همکاری نیروی کار و کارفرما	۴۶	۵-۱-۳. رتبه‌بندی دانشگاه‌ها
۱۲۶	۳-۳-۱. مدیریت حرفه‌ای	۴۴	۲-۱-۶. جمعیت با آموزش دانشگاهی
۱۲۴	۴-۳-۱. پیوند میان پرداخت و کارآمدی	۴۶	۴-۱-۶. پژوهشگران
۱۳۳	۲. جذب	۴۳	۱-۲-۶. خروجی نوآوری

توانمندی‌ها		آسیب‌گاه‌ها	
رتبه جهانی	بُعد / شاخص / سنجه	رتبه جهانی	بُعد / شاخص / سنجه
۴۱	مقاله در نشریه‌های علمی	۱۳۳	۵-۲-۶. مقاله در نشریه‌های علمی
		۱۳۱	۲-۱-۲. جهانی شدن مالی
		۱۲۸	۵-۱-۲. جذب نخبگان
		۱۳۳	۲-۲. گشودگی داخلی
		۱۲۵	۱-۲-۲. بردباری در برابر اقلیت‌ها
		۱۲۸	۳-۲-۲. پویایی اجتماعی
		۱۳۲	۴-۲-۲. توانمندسازی اقتصادی زنان
		۱۳۲	۶-۲-۲. فرصت‌های رهبری برای زنان
		۱۳۰	۲-۳. یادگیری مادام‌العمر
		۱۲۵	۳-۲-۳. پیشرفت شغلی کارکنان
		۱۲۸	۱-۳-۳. تفویض اختیار
		۱۲۲	۲-۲-۵. پیوند نظام آموزشی با اقتصاد

داده‌های جدول سه نشان می‌دهند که بیشتر توانمندی‌های ایران در زمینه‌های علمی و آموزش عالی هستند. برای نمونه، رتبه‌بندی مؤسسه‌های آموزش عالی، جمعیت با آموزش دانشگاهی، و مقاله در نشریه‌های علمی، همه از برون‌دادهای آموزش عالی در ایران هستند. از سوی دیگر، ایران در جذب نخبگان و استعدادها از دیگر کشورها و نگاه‌داری نخبگان ایرانی در کشور عملکرد خوبی نداشته است.

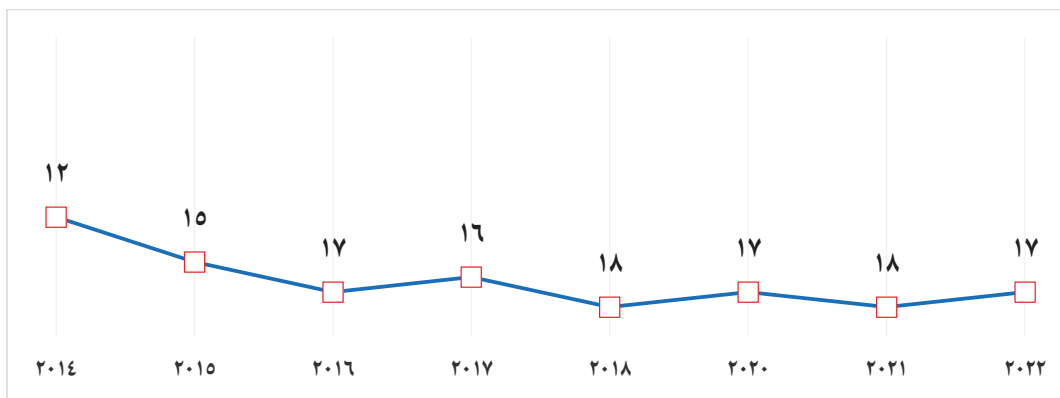
بر پایه این گزارش، ایران در سال ۲۰۲۲ میلادی در میان کشورهای برتر جنوب غرب آسیا بوده است. افزون بر این، در ویرایش ۲۰۲۲ میلادی «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد»، ایران رتبه ۱۷ام را در میان کشورهای منطقه دارد. در جدول چهار، امتیاز و جایگاه کشورهای منطقه در این گزارش آمده است. در این جدول، پیشرفت (+)، پایستگی (=)، یا پسرفت (-) رتبه جهانی کشورهای منطقه نیز در برابر ویرایش پیشین «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» نشان داده شده‌اند. در این میان، قرقیزستان با شش پله پیشرفت و لبنان با ۱۳ پله پسرفت، چشم‌گیرترین تغییر رتبه را در برابر سال ۲۰۲۱ میلادی در منطقه داشته‌اند.

جدول ۴. امتیاز و جایگاه کشورهای منطقه در «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» در سال ۲۰۲۲ میلادی

کشورها	امتیاز کل	رتبه در منطقه	رتبه در جهان	تغییر رتبه جهانی
رژیم اشغالگر قدس	۵۹.۸۳	۱	۲۳	۲ ↓
امارات متحده عربی	۵۹.۶۷	۲	۲۵	= ۰
قطر	۵۰.۹۹	۳	۳۸	۲ ↓
عربستان سعودی	۴۸.۷۸	۴	۴۳	۲ ↓
گرجستان	۴۶.۴۷	۵	۴۸	۵ ↑
بحرین	۴۶.۱۵	۶	۴۹	۵ ↓
آذربایجان	۴۴.۱۸	۷	۵۵	۱ ↓

کشورها	امتیاز کل	رتبه در منطقه	رتبه در جهان	تغییر رتبه جهانی
ارمنستان	۴۴.۱۲	۸	۵۶	↑ ۱
عمان	۴۳.۰۰	۹	۶۰	↓ ۱۲
کویت	۴۲.۲۸	۱۰	۶۱	↑ ۱
قزاقستان	۴۲.۲۶	۱۱	۶۲	↓ ۲
اردن	۳۹.۶۸	۱۲	۷۲	↓ ۹
ترکیه	۳۷.۶۷	۱۳	۸۱	↓ ۵
قرقیزستان	۳۶.۷۴	۱۴	۸۳	↑ ۶
لبنان	۳۶.۶۲	۱۵	۸۴	↓ ۱۳
مصر	۳۵.۸۴	۱۶	۸۶	↓ ۲
ایران	۲۶.۴۸	۱۷	۱۱۲	↓ ۱۲
پاکستان	۲۶.۳۰	۱۸	۱۱۳	↓ ۶
ترکمنستان	-	-	-	-
یمن	-	-	-	-
تاجیکستان	-	-	-	= ۰
افغانستان	-	-	-	-
فلسطین	-	-	-	-
سوریه	-	-	-	-
عراق	-	-	-	-
ازبکستان	-	-	-	-

بررسی داده‌های پیشین «شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد» نشان می‌دهد که روند جایگاه منطقه‌ای ایران در این شاخص کم و بیش پایدار بوده است. یکی از دلیل‌های تفاوت رتبه سال ۲۰۱۴ با ۲۰۲۲ میلادی آن است که در سال ۲۰۱۴ تنها ۱۴ کشور منطقه در این شاخص ارزیابی شده‌اند، ولی ویرایش ۲۰۲۲ میلادی ۱۸ کشور منطقه را پوشش داده است. رژیم اشغالگر قدس، امارات متحده عربی، و قطر سه کشوری هستند که در این شاخص جایگاه بالاتری در منطقه دارند و در جهان نیز در میان ۴۰ کشور برتر دیده می‌شوند.

نمودار ۹. روند سالانه جایگاه منطقه‌ای ایران در «شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد»

گفتنی است که در ویرایش ۲۰۲۲ شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد، «سویس» با امتیاز ۷۸/۲۰ در جایگاه نخست «شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد» است و کشورهای «سنگاپور»، «دانمارک»، «آمریکا»، و «سوئد» نیز در جایگاه‌های دوم تا پنجم هستند.

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) با ساخت و بروزرسانی ابزارهایی حرفه‌ای برای ارزیابی و سنجش علم، فناوری، و نوآوری کشور می‌کوشد تا در زمینه‌های در پیوند با مأموریت‌هایش به سیاست‌گذاران برای برنامه‌ریزی‌های درست و کارآمد یاری رساند. این گزارش نیز از انتشارات سامانه جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما) است که به پایش و گزارش پیرامون ۹۰ شاخص گوناگون از ۵۵ نهاد جهانی در حوزه‌های علم، فناوری، و نوآوری می‌پردازد و در نشانی NEMA.IRANDOC.AC.IR در دسترس همگان است. دکتر بهروز رسولی نیز با رایانامه NEDA@IRANDOC.AC.IR و تلفن شماره ۰۹۱۲۰۲۷۹۵۴۰ (در روزها و ساعات اداری) پاسخ‌گوی پرسش‌ها و درخواست‌های شما درباره این سامانه و گزارش‌های آن است.